

Miljöbokslut 2012 Vetlanda kommun

1

2

3

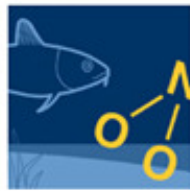
4

5

6

7

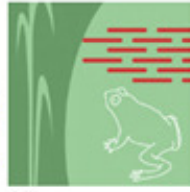
8

9

10

11

12

13

14

15

16

1. Begränsad klimatpåverkan
2. Frisk luft
3. Bara naturlig försurning
4. Giffri miljö
5. Skyddande ozonskikt
6. Säker strålmiljö
7. Ingen övergödning
8. Levande sjöar och vattendrag
9. Grundvatten av god kvalitet
10. Hav i balans samt levande kust och skärgård
11. Myllrande våtmarker
12. Levande skogar
13. Ett rikt odlingslandskap
14. Storslagen fjällmiljö
15. God bebyggd miljö
16. Ett rikt växt- och djurliv

INLEDNING	3
FN:s Milleniemål nr 7: Att säkerställa en miljömässigt hållbar utveckling	3
 REDOVISNING AV ÅTGÄRDER OCH RESULTAT.....	3
Kommunfullmäktiges mål	3
Effektmål 5.....	4
Effektmål 6.....	4
 Arbetet med de nationella miljömålen.....	5
Begränsad klimatpåverkan	5
Frisk luft	7
God bebyggd miljö.....	8
Giftfri miljö.....	10
Skyddande ozonskikt	11
Säker strålmiljö	12
Bara naturlig försurning.....	13
Ingen övergödning.....	13
Levande sjöar och vattendrag	14
Grundvatten av god kvalitet	15
Myllrande våtmarker	16
Levande skogar	16
Ett rikt odlingslandskap	17
Ett rikt växt- och djurliv	17
Övrigt	17

Inledning

FN:s Milleniemål nr 7: Att säkerställa en miljömässigt hållbar utveckling¹

- Principer om hållbar utveckling ska integreras i ländernas politik
- Andelen människor som saknar tillgång till rent vatten och sanitet skall halveras före 2015
- Livsvillkoren för minst 100 miljoner människor som lever i slumområden skall ha förbättrats före 2020.

Kopplingen till bristen på rent vatten och sanitet:

- En minskning av kontaminering från avföring och avloppsvatten
- Bättre hälsa kopplat till en minskning av fattigdom vilket i sin tur ger mindre belastning på naturtillgångarna.

Regeringen har fastställt 16 områden som skall vara mål i det svenska miljöarbetet.

Jönköpings län med länsstyrelsen och kommunerna, arbetar tillsammans med 14 av målen efter gemensamma åtgärdsprogram. Vetlanda kommun har gjort åtaganden inom dessa 14 områden och det är det arbetet som redovisas i miljöbokslutet. Vill också påpeka att detta är ett bokslut och därmed redovisas enbart gjorda insatser och effekter där sådana finns rapporterade. Analys, slutsatser och eventuellt förändrade målbilder i verksamheterna är ett arbete som påbörjas i februari 2013. Ambitionen är att vi ska få en mer gemensam målbild som vi kan utvärdera i slutet av 2013.

Redovisning av åtgärder och resultat

Kommunfullmäktiges mål

Målsektor: Miljö och hälsa²

Global utveckling börjar lokalt

Hållbar utveckling innebär att vi ska kunna tillfredsställa våra behov idag utan att äventyra kommande generationers handlingsfrihet. Vi tar vår utgångspunkt i det globala perspektivet och FN:s milleniemål.

Folkhälsa syftar till att främja en god och jämlik livsmiljö för alla kommuninvånare. Särskilt angeläget är det att hälsan förbättras för de grupper som är mest utsatta för ohälsa.

¹ www.milleniemaalen.nu

² Kommunfullmäktiges vision, kärnvärden och mål 2011-2014

Tanken på en hållbar utveckling utgör även grunden i kommunens miljö och folkhälsoarbete. Målen för miljö och folkhälsa är sektorsövergripande, globala och långsiktiga och berör samtliga dimensioner av hållbar utveckling.

I samspelet mellan den ekologiska, ekonomiska och sociala dimensionen utgår miljömålen främst ifrån den ekologiska. Folkhälsomålen har sin grund i den sociala dimensionen. Genom ett utökat samarbete mellan folkhälso- och miljöarbetet ser vi förutsättningar för att den gemensamma strävan mot ett hållbart samhälle ska få större effekt.

Inriktning

Global utveckling börjar lokalt. Ökad produktion av förnyelsebara bränslen och energieffektivisering av lokaler och transporter för bättre miljö/hälsa ska gynnas. Mot bakgrund av utgångspunkterna i några av FN:s millenniemål

Effektmål 5

Ökad produktion av förnyelsebar energi, energieffektivisering av kommunens egna lokaler och transporter.

Måluppfyllelse av mål 5 mäts med följande parametrar

- Förnyelsebar energi: Driftsättning av ny värmeproduktionsanläggning med ökad kapacitet i Vetlanda under år 2012 (Vetab).
- Energieffektivisering: Miljövänligt byggande och minskad energiförbrukning i kommunens lokaler (tekniska nämnden).

Verksamheternas åtgärder

- Vetab har driftsatt ett nytt fjärrvärmeverk i centralorten Vetlanda.
- I Vetlanda kommun pågår också byggnation av vindkraftverk.
- Tekniska kontoret och Witalabostäder har gjort insatser för minskad energiförbrukning och minskning av förbränning av fossila bränslen. Se Målområde begränsad klimatpåverkan, Frisk luft och god bebyggd miljö.

Resultat

- Drift av det nya kraftvärmeverket minskade användandet av fossila bränslen under december 2012. Därmed följer minskade koldioxidutsläpp. Den egna elproduktion minskade behovet av el från fossilkraft för motsvarande period.
- Bibehålla försäljningen av miljövänlig el. Under 2012 producerades 8,9 GWh el vid Vetabs vattenkraftverk. Elhandel i Vetlanda AB har under året sålt 58,2 GWh från förnybara energikällor som sol, vind och vatten. Detta motsvarar ca 56 % av den totala volymen av levererad el från bolaget.

Effektmål 6

Samspelet mellan folkhälsa – miljö uppmärksammas.

Måluppfyllelse av mål 6 mäts med följande parametrar

- Transporter: Etablering av en biogasmack i Vetlanda under år 2014 (Vetab).
- Samspel folkhälsa – miljö uppmärksammas: Analys genomförd kring prioriterade områden dels vad gäller folkhälsa och dels avseende miljöfrågor var för sig, samt samsyn gällande gemensamma.

Utgångspunkten är att begreppet ”hållbar utveckling” inrymmer ekologiska, ekonomiska och sociala dimensioner. Miljö (ekologisk) och Hälsa (social) kan därför samspela. Huruvida detta kan vara en rimlig och hanterlig utgångspunkt för kommunens miljö och hälsoarbete framstår på nuvarande kunskapsnivå inte klarlagt utan bör analyseras. Så är bakgrunden till Mål 6 formulerades ”Samspelet mellan folkhälsa och miljö

uppmärksammas” Också FN:s millenniemål med energieffektivisering av lokaler och transporter fanns med i bilden.

Här fanns slutligen även en kommunal resursaspekt som utgångspunkt då det i skrivande stund under 2010/2011 var osäkert om det fanns budgetmedel för två separata specialisttjänster för Hälsa respektive Miljö att tillgå. Sedermera har andra omständigheter givit delvis nya förutsättningar att lösa resursfrågan.

Verksamheternas åtgärder

Under hösten 2012 har det tillsatts en miljösamordnare på 50 % för att samordna, synliggöra och utveckla Vetlanda kommuns miljöarbete. I uppdraget ligger att under 2013 hantera samspelet folkhälsa – miljö tillsammans med folkhälsosamordnare som tillträder i februari 2013.

Resultat

Efter ett par månaders arbete konstateras att det görs många goda insatser ute i verksamheterna men att de ofta sker lite isolerade från varandra.

Samspelet folkhälsa – miljö ingen åtgärd under 2012.

Etablering av biogasmack har ännu gjorts, målet är satt till 2014.

Arbetet med de nationella miljömålen

Under 2012 gjorde länsstyrelsen en uppföljning av kommunernas arbete de nationella miljömålen och som stöd har vi åtgärdsprogram som beskriver våra gemensamma åtgärder

Åtgärdsprogram för miljö kvalitetsmålen och klimat- och energistrategin

- Klimat- och energistrategi 2010
- Luften- och hälsans miljömål 2010-2014
- Miljömålen för vattnets bästa 2011-2015
- Djurens- och växternas miljömål 2012-2016

Begränsad klimatpåverkan

Förbränning av fossila bränslen som olja och gas, svarar för det största bidraget till ökad växthuseffekt. Utsläppen kommer främst från transporter, energiproduktion och jordbruket. För att nå målet krävs kraftiga globala utsläppsminskningar av växthusgaser, främst koldioxid, metan, lustgas och CFC. I Sverige och i länet har utsläppen från energiproduktion minskat medan utsläppen från vägtransporter ökat. Man bedömer dock att delmålet, minskade utsläpp av växthusgaser, kan nås.

Mål och aktiviteter 2012

I dagsläget bedömer länsstyrelsen det som svårt att nå önskvärda minskningar av förbränning av fossila bränslen till 2050. Det kommer krävas stora insatser jämfört med idag även om utsläppen inom uppvärmning minskar så ökar utsläppen från våra transporter.

Vetab AB

- Optimera deponigasutvinningen. Under 2012 har energiproduktionen från deponigas uppgått till 2258 MWh.
- Vid inköp väljs miljöbilar där så är möjligt med hänsyn till verksamheten och 2 nya poolbilar har köpts in under 2012.

- Drift av det nya kraftvärmeverket minskade användandet av fossila bränslen under december 2012. Därmed följer minskade koldioxidutsläpp. Den egna elproduktion minskade behovet av el från fossilkraft för motsvarande period.
- Under 2012 producerades 8,9 GWh el vid Vetabs vattenkraftverk. Elhandel i Vetlanda AB har under året sålt 58,2 GWh från förnybara energikällor som sol, vind och vatten. Detta motsvarar ca 56 % av den totala volymen av levererad el från bolaget.

Miljö- och byggförvaltningen hjälper till med miljöfrågor i upphandlingssammanhang. Kommunens energi- och klimatrådgivare har gjort nattvandringar på tre företag och gett förslag på åtgärder för att minska energiförbrukningen bl. a nattetid. Fri energi- och klimatrådgivning erbjuds både privatpersoner och företag

Kostorganisationen har inte tidigare redovisats i miljöbokslutet och får därför lite extra utrymme för att redovisa sitt arbete.

Kostorganisationen anger att de strävar efter minskade transporter, säsonganpassade matsedlar, mat tillagad från grunden och närlagad mat. Lokalproducerade livsmedel under 2012 har det lokala bageriet i Vetlanda gått i konkurs och det färska brödet köps från Urshult (ca 15 mil från Vetlanda). I nuvarande livsmedelsavtal är andelen svenskt kött ca 70 %. Leverantören av ägg finns i Tranås och äggen kommer från Sverige eller Finland. Kolonialvaror, fryst mm levereras från Halmstad och frukt, grönsaker och mjölk levereras från Hässleholm. Den färska fisken kommer från Göteborg. Genom att ha få leverantörer av livsmedel minimeras transporterna till de olika köken.

I nuvarande livsmedelsavtal (som gäller tom 2013-04-30) är det två företag som levererar det mesta av livsmedel till alla köken.

Med matsedlar som säsonganpassas kan fler inköp göras av livsmedel som är odlade/tillverkade i Sverige. Inom förskolorna finns det en matsedel som sträcker sig över hela året och som anpassats efter säsong. Inom skolan finns en matsedel på tolv veckor som kökspersonalen anpassar med säsongvaror. I äldreomsorgen tas hänsyn till säsong genom att det finns en matsedel för höst/vinter/vår samt en sommarmatsedel. Med vegetariskt alternativ som finns i flera skolrestauranger kan miljöpåverkan ha minskats.

Inom förskolorna tillagas de flesta måltider från grunden och detta gäller också äldreomsorgen. De mindre skolorna i Korsberga, Ekenässjön, Kvillsfors och Nye tillagar ca 95 % från grunden och i skolor med stort portionsantal ca 75-80 %. På Gymnasiet och Landsbro skola är det för närvarande inte möjligt att inte ha hel- eller halvfabrikat.

Genom att tillaga maten så nära matgästen som möjligt minskas transporter. 60 % av köken är idag tillagningskök.

Grön flagg

Flera förskolor i kommunen är Grönflagg förskola/fritidshem och verksamheten utgår från Förskolans läroplan och de 6 Grönflaggtemana. Man jobbar mot hållbar utveckling på ett konkret och demokratiskt sätt på barnens nivå och med barnens involverade i planeringen. Exempelvis kompostering av matavfall som blir till jord i lilla grönsakslandet och rabatterna. Källsortering av avfall och ansvar för ljudmiljön. Små "Frotte-engångshandukar" som barn o föräldrar hjälpt till att sy av större handdukar. Skräpplockardagar och Earth Week är återkommande inslag. I Skirö har man ett äppelträd man "ärvt" av skolan som de följer och plockar frukt från. Frukten blir till äppelmos (förskolebarnens ansvar) och torkade äppelringar(skolbarnens ansvar) och en

och annan äppelkaka. Skogen är en del av barnens lekplats och där finns också vårt utekök, sjön finns på gångavstånd för fiske, spark och skridskoåkning. I Skirö har man ett Grönflaggråd som består av barn, förälder och personalrepresentanter. Där beslutades senast om en Köp- och Säljhörna som föräldrarna ansvarar för.

Frisk luft

Människors hälsa kan påverkas negativt av luftföroreningar genom ökad sjuklighet (luftvägssjukdomar, hjärt- och kärlsjukdomar, cancersjukdomar) och dödlighet. De leder även till exempelvis skador på växter, försurning och övergödning. De påskyndar vidare nedbrytningen av metaller, kalksten, gummi och plaster, samt skadar eller smutsar ner kulturhistoriskt värdefulla byggnader, statyer och fornlämningar. De lokalutsläppen kommer framför allt från vägtrafik, arbetsmaskiner och småskalig vedeldning. Luftföroreningar sprids långa sträckor vilket gör att internationella åtgärder inom trafik- och energiområdet är viktiga. Som ett styrmedel för att förbättra luftkvaliteten finns ett antal miljökvalitetsnormer för utomhusluft. Dessa är vid sidan av andra styrmedel ett viktigt verktyg i strävan efter att minska luftföroreningshalterna

Mål och aktiviteter 2012

I samarbete med Jönköpings läns luftvårdsförbund har ett samarbetsavtal gällande länsgemensam mätning av luftkvaliteten utarbetats. Denna samordnade luftövervakning syftar till att kontrollera att luftkvaliteten och miljökvalitetsnormer för utomhusluft i Vetlanda kommun uppfylls i enlighet med gällande lagstiftning.

Energieffektivisering i befintlig bebyggelse

Målet anses som genomfört så till vida att det sker inom ramen för den löpande verksamheten i kommunen. Vetlanda kommun har en energieffektiviseringsplan. Rådgivning och information rörande småskalig vedeldning sker kontinuerligt. Under 2012 konverterade värmesystemet på Österäng man bytte från olja till fjärrvärme. Förbränning av 55 000 l olja försvinner men elförbrukningen ökar. Vi förväntar oss en radikal minskning av energiförbrukningen. Ventilationen på Norrgården har ersatts med en riktig återvinning. Värmepumpsanläggningen Kvillsfors har byggts om. Njudungsgymnasiet har till stora delar fått nya fönster. Nya förskolan i Bäckseda går på bergvärmepump vilket ger låga driftskostnader. Billigare än fjärrvärme. Kontinuerligt sker justeringar av styrning och belysning. De flesta åtgärderna skedde under andra halvåret och man har inte kunnat mäta resultaten ännu. Arbetet genomförs löpande i verksamheten. Det finns en energieffektiviseringsplan som följs.

Witalabostäder har sedan 2008 kontinuerligt avvecklat sin oljeförbrukning och konverterat värmeanläggningarna till fjärrvärme alternativt bergvärme. Witalabostäder är idag i stort sätt oberoende av olja förutom på någon fastighet. Den senaste oljekonverteringen utfördes 2011. Vi har efter dessa åtgärder sänkt vår oljeförbrukning med 65 %.

Tekniska kontoret arbetar mot målet ”Miljövänligt byggande och minskad energiförbrukning”. Miljöbyggnad är ett verktyg som baseras på svenska bygg- och myndighetsregler samt svensk byggpraxis. Systemet hanteras av Sweden Green Council, en nationell, ideell förening som verkar för miljövänligt byggande. Diskussioner pågår om vilken ambitionsnivå som skall gälla i Vetlanda kommun.

Solceller på offentliga byggnader

Ej genomfört och ingen åtgärd under 2012 angående solceller.

Solfångare för vattenuppvärmning finns på äldreboendet Brobygården i Landsbro

Prioritera förbättring av gång och cykelvägar

Målet anses som uppnått och sker inom ramen för den löpande verksamheten.

Tekniska nämnden har målet ”Bättre tillgänglighet och säkerhet i trafiken”. Uppföljning kopplat till målet är utbyggnadstakt av cykelvägnätet och övriga åtgärder som främjar gångtrafik och cyklande. Ca 1 km ny cykelväg har anlagts eller påbörjats under 2012. Tre gång- och cykelöverfarter har byggts om.

Högsta tillåten hastighet i kommunens tätorter har sänkts från 50 till 40 km/h på de flesta gator. En ny cykel- och promenadguide har gjorts i Ramkvilla. Åtgärderna i trafikmiljön har inte följts upp mot miljömålen. Målet med hastighetssänkningen i tätort är lugnare och mer anpassad trafik. Åtgärden främjar ökad gångtrafik och cyklande. En lugnare trafik minskar också bränsleförbrukning och minskar bullret.

Sparsam körning för offentliganställda

Delvis genomfört men ingen redovisning under 2012.

Vetab redovisar att samtliga förare av renhållningsfordon som utför tjänster för att inhämta hushållsavfall ska genomgå utbildning i ekonomisk och miljöanpassad körning.

Logistik för effektivare tjänsteresor

Under genomförande men ingen redovisning.

Välja miljöbilar

Vetlanda kommun köper enbart miljöklassade bilar.

Tekniska nämnden har målet Trafiksäkra och miljövänliga fordon. Måluppfyllelse innebär högst 10 år gamla bilar 2014. Många fordon är idag äldre än 10 år och är miljömässigt undermåliga. Tekniska nämnden har köpt en traktor, en begagnad lastmaskin samt en ny större gräsklippare har investerats.

Info om avfallshantering av produkter innehållande lösningsmedel

Miljö och återvinning (Vetab AB) arbetar kontinuerligt med sorteringsinformation. Årligen görs plockanalyser för att följa upp resultatet. Arbetet är dock inte preciserat för att endast gälla lösningsmedel.

Alkylatbensin istället för vanlig bensin

Arbetet är påbörjat och alkylat bensin används i flera av Vetabs motorsågar och liknande.

Separera upphandling av varor och transporter

Vetab skriver att för avdelning miljö- och återvinning görs detta redan vid upphandling. Gäller även miljöbilar.

Kompetensutveckling energifrågor

Genomförs i den löpande verksamheten, ingen redovisning 2012.

God bebyggd miljö

Målet består av flera delmål. Det handlar om god fysisk planering, bevarande av kulturhistoriskt värdefulla byggnader, trafikbuller, uttag av naturgrus, avfall, energianvändning i byggnader och god inomhusmiljö. Miljömålet som helhet kommer inte att nå. Delmålen om avfall- och energianvändning i byggnader bedöms möjliga att nå.

Mål och aktiviteter 2012

Miljö- och byggförvaltningen kontrollerar att obligatorisk ventilationskontroll görs i alla byggnader som omfattas av kravet, och har också under 2012 arbetat med att förbättra tillgängligheten i stadsmiljön genom att peka ut enkelt avhjälpta hinder. Vetlanda kommunen erbjuder kontinuerligt rabatterade radonmätningar till fastighetsägare. I alla kommunens fastigheter, inklusive förskolor och skolor, har radonmätning gjorts sedan tidigare.

Fem skolor i kommunen är engagerade i Håll Sverige Rents nätverk Grön Flagga, för skolor och förskolor som jobbar med en hållbar utveckling. Det är Kråkegårdens förskola, Skirö förskola, Björköby skola och förskolan Arken.

Vid planarbete och bygglovsgranskning måste man ta hänsyn till att nederbörden tenderar att öka framöver. Därför görs fortlöpande en klimatanpassning med hänsyn till SMHI:s översvämningskartering.

Under 2012 har miljö- och byggförvaltningen granskat vilka åtgärder som utförts av enkelt avhjälpta hinder till offentliga lokaler i privatägda fastigheter. Det har vidtagits åtgärder i Myresjö simhall för att förbättra badvattenkvaliteten, det har gjorts en installation med UV-ljus och vattnet tas nu från Vetlanda istället för Landsbro.

En kartläggning har gjorts av förskolor- och skolor för att se hur inomhusklimatet och ytorna är anpassade till barnen

Witalabostäder har under 2012 genomfört en stor energikonvertering på Kv Gärdet, 77 lägenheter och en förskola. Från tidigare Elpannor för värme och varmvatten har fastigheten konverterats till fjärrvärme. Det är fortfarande för tidigt för att se utfallet men en uppskattad besparing är en halverad energiförbrukning och energikostnad.

Under 2010-2012 har avfallshanteringen på några fastigheter effektviserats. Från tidigare sopkärl till modernare nedgrävda sopbehållare s.k. Moloks. Detta har underlättat avfallshanteringen och minimerat transporterna då behovet av tömning inte är lika frekvent.

En fastighet (24 lägenheter) har genomgått fönsterbyte vilket ger en bättre isolering tillika en mindre energiförbrukning.

I övrigt så arbetar Witalabostäder ständigt med energiförbättrade åtgärder, så som tätning av fönster och dörrar, injusteringar av styr och reglerutrustningar etc.

Witalabostäder skall sänka sina energikostnader med 20 % till 2016 med 2011 som basår.

Vetab - mål enligt avfallsplan:

Mål 1: Automatisk tömningsregistrering ska vara infört på avfallskärl och slamavskiljare i samtliga hushåll. Målet har uppnåtts tidigare och har fungerat bra under 2012.

Mål 4: Fraktionen deponirest ska minska med ca 500 ton per år fram till år 2010. Uppfyllt sedan länge men bevakas kontinuerligt.

Mål 5: Utarbeta förslag till hushållsnära insamlingssystem för förpackningar och tidningar. Uppfyllt. Under 2012 har ett mindre antal hushåll fått införa systemet på prov med uppgift att journalföra sin sortering. Undersökningen syftar till att sammanställa statistik och därmed kunna förbereda för ett praktiskt införande. Arbetet är så långt kommet att nu inväntas regeringens beslut om lagändring.

Mål 6: Mängden återvunnet material per kommuninvånare som går till materialbolagen ska öka. Har ännu inte fått någon redovisning från FTI angående resultatet för 2012.

Mål 7: Att erhålla så bra kvalitet på restprodukten från biologisk behandling av utsorterat organiskt hushållsavfall att den kan användas som gödselmedel alternativt jordförbättringsprodukt inom lantbruket. Plockanalys visar att kvaliteten har förbättras under 2012. Under 2011 uppgick andelen rätt sorterat i grön påse till 91,3 %. för 2012 är motsvarande siffra 93,5.

Mål 8: Att kunna erbjuda samtliga abonnenter ett system för hushållsnära hämtning av trädgårdsavfall. Det har ökat sedan 2011

Mål 10: Den goda sorteringen av organiskt hushållsavfall ska bibehållas så att renhetsgraden överstiger 95 %. Målet har inte uppnåtts under året även om en förbättring har skett.

Mål 12: Förbrukningen av påsar för sortering och paketering av kärnavfall ska minska under 2012. Förbrukningen har ökat under 2012 och nu utreds frågan för att hitta en förklaring.

Mål 13: Andelen förpackningar i påsen med brännbart avfall ska minska. Genomförda plockanalyser visar att det fortfarande förekommer en del förpackningar i brännbart fraktionen.

Giftfri miljö

Kemikalieanvändningen ökar stadigt i världen. Kemiska ämnen som bryts ner långsamt är redan spridda i miljön samt i varor och byggnader. Giftfri miljö är ett av de miljömål som bedöms svårast att nå, särskilt när det gäller spridning av tungmetaller och organiska långlivade ämnen. Mer kunskap och information om kemiska ämnen behövs. Nationella och internationella insatser som införande av den nya EU-lagstiftningen REACH kan göra det möjligt att begränsa tillförseln av nya farliga ämnen till miljön i framtiden.

Anslutningspolicy för kvalitetssäkring av avloppsvatten

Målet anses som genomfört och är en del av den löpande verksamheten.

Under 2012 har en länsgemensam policy för anslutning av industriellt processavloppsvatten till kommunala avloppsreningsverk arbetats fram av företrädare från länets huvudmän, tillsynsmyndigheter och länsstyrelsen. Policyn kommer att fastställas i respektive kommun av kommunfullmäktige under 2013. Vetlanda kommun har redan en anslutningspolicy sedan 1994. Den länsövergripande policyn får ses som en uppdatering av befintlig policy.

Miljö- och byggförvaltningen har deltagit i Länsstyrelsens MIFO fas 2 projekt om undersökningar av klass 1 och 2 objekt på pågående verksamheter som har använt trikloretylen. I projektet har ingått deltagande i utbildning, seminarier och föreläggande om att utföra undersökningar.

Miljö- och byggförvaltningen har begärt in inventeringar av PCB i byggnader samt informerat om vilka regler som gäller för sanering, märkning etc. Alla byggnader ska vara sanerade från PCB senast 2014-16.

Byggande av överföringsledning mellan Landsbro-Nävelsjö. Avloppsvatten pumpas därmed till en anläggning med bättre rening och transporter minskar då drift och skötsel på 2 anläggningar försvinner. Fler parallellkopplade filter för rening av vattnet har tagits i drift i Vetlanda Vattenverk- längre kontaktid och minskad kemikalieåtgång.

Information om växtskyddsmedel

Bedömt som genomfört mer än halvvägs enligt länsstyrelsens uppföljning

Idébank för information om Giftfri miljö

Målet anses som genomfört och är en del av den löpande verksamheten.

Utveckling av offentlig upphandling

I kommunens upphandlingspolicy och tillhörande anvisningar framgår att då miljöanpassade lösningar kan prioriteras i samband med upphandling ska fokus ställas på de varor, tjänster och entreprenader vilka bedömts som väsentliga ur miljösynpunkt.

Miljöstyrelsens upphandlingskriterier (se www.msr.se) skall beaktas och ligga till grund. Upphandlingsavdelningen aktualiserar vid varje ny upphandling detta och lyfter frågeställningarna i de olika arbetsgrupper som medverkar i upphandlingsprocessen.

Upphandlingar där Miljöstyrningsrådets (MSR) upphandlingskriterier har beaktats under 2012 och följande upphandlingar enligt nivå "Baskrav":

Lekplatsutrustning, möbler (inkl. vissa belysningsarmaturer och belysningskällor), högvolymskopiatorer, eldningsolja, diesel och bensin (buckleveranser), elenergi, minibussar och transportfordon, larmställ (HRF) och FIP-bilar (HRF)

Följande upphandlingar enligt nivå "Avancerade krav", dvs. nivån högre än "Baskrav":

Kemitekniska produkter, städredskap, mjukpapper och plast, minibussar och ljuskällor.

Andra typer av miljökrav - I avsaknad på tillämpbara krav enligt Miljöstyrningsrådet har annan utformning av miljökrav ställts i följande upphandling av fönsterputsning och motormanuell skogsentreprenad

Miljöarbete, miljöplan, miljöledningssystem - Vid samtliga upphandlingar, där det varit relevant, har efterfrågats uppgifter från anbudslämnarna om eget miljöarbete, miljöplan och om man arbetar efter något miljöledningssystem.

Övrigt - Det utvecklingsprojekt som pågått sedan 2009 tillsammans med en av kommunens leverantörer av förbrukningsmaterial i syfte att åstadkomma transportoptimering i form av minskning av antal mindre leveranser till kommunen har gett en fortsatt miljövinna i form av minskning av koldioxidutsläpp. Senast genomförda mätning visade en minskning av koldioxidutsläppen med 6000 kg per år.

Ekologiska livsmedel - I Vetlanda kommun finns det inga beslut om andel ekologiska livsmedel trots regeringens mål att 25 % av livsmedel ska vara ekologiska 2012. Under 2012 var andelen ekologiska livsmedel totalt i måltidsverksamheten endast 3,9 % (inkl. MSC-märkt fisk). Det är främst förskolor som köper ekologisk mjölk samt andra livsmedel för att delvis kunna servera ekologisk frukost. Grön Flagg förskolan i Skirö arbetar med livsmedel och hållbar utveckling.

Undersökning av förorenade områden i riskklass 1 och 2

Under 2012 påbörjades en markundersökning av Ädelfors Amalgameringsverk.

Efterbehandling och åtgärdande av förorenade områden

Under 2012 mottog Flishults avfallsanläggning ca 90 000 ton jordmassor från saneringen i Grimstorp.

Kommunerna deltar i tillsynsprojekt för MIFO-inv.

Målet anses som genomfört och är en del i den löpande verksamheten. Kommunen deltar i tillsynsprojekt för MIFO-inv. (metod för inventering förorenade områden)

Miljödiplomering av företag och organisationer

Vetlanda kommun har medvetet valt att inte föra den dialogen med företag och organisationer. De flesta företag har redan en miljökvalitetssäkring och Miljö- och byggförvaltningen har en fortlöpande dialog med företag och organisationer.

Skyddande ozonskikt

Ozonskiktet motverkar att skadlig UV- strålning från solen når jorden. Vid uttunning av ozonskiktet ökar risken för hudcancer, nedsatt immunförsvar och starr. Även miljön på land och vatten skadas, liksom jordbruksgrödor och skog. Halterna av många ozonnedbrytande ämnen har minskat som en följd av det internationella avtalet, Montrealprotokollet, där medverkande länder förbundit sig att upphöra med användningen av dessa ämnen. I Sverige är avvecklingen av de flesta ozonnedbrytande ämnen genomförd och målet bedöms som möjligt att nå.

Kampanj om rivningsavfall

Målet anses som genomfört och drivs i dagliga verksamheten.

Idag är det förbjudet att använda klorflourkarboner (CFC) och stopp för påfyllning av klorflourkolväten (HCFC) vilka främst används som köldmedier i kylanläggningar och värmepumpar. Den största mängden HCFC återfinns dock i isoleringsmaterial och kommunen ställer därför krav på rivningsanmälan och rivningsplan som bland annat syftar till att inventera och sanera produkter som innehåller ozonnedbrytande ämnen. Genom de rapporter som lämnas årligen från verksamheter med anläggningar som innehåller mer än 10 kg köldmedia, övervakar miljö- och byggförvaltningen att eventuella läckage har åtgärdats. Vi bör bli bättre på att sprida informationen till företagare och invånare i kommunen genom bland annat hemsidan och informationsblad.

Informationskampanj om omhändertagande av CFC och HCFC

Målet är ej påbörjat under 2012

Informationsartikel i Länsstyrelsens i Jönköpings läns tidning Förvetet i december 2012. I artikeln gavs information om vad man som företagare och privatperson kan göra för att minimera risken för läckage och därmed minska utsläppen av gaser som bryter ned ozonskiktet. På Flishults avfallsanläggning tas avfall innehållande ovan angivna ämnen emot innan de skickas vidare för omhändertagande på ett miljöriktigt sätt. Miljö och återvinning arbetar kontinuerligt med sorteringsinformation även om arbetet inte är specifikt inriktat på endast dessa ämnen.

Insamling av gamla kylar och frysar

Målet anses som genomfört och drivs i dagliga verksamheten.

På Flishults avfallsanläggning tas uttjänta kylar och frysar emot innan de skickas vidare för omhändertagande på ett miljöriktigt sätt.

Säker strålmiljö

Strålning kommer från rymden, solen och från radioaktiva ämnen i marken och vår egen kropp. Utsläppen av radioaktiva ämnen till miljön är låg och en nationell plan för att ta hand om det radioaktiva avfallet håller på att arbetas fram. Den totala exponeringen från elektromagnetiska fält är låg och har inte ökat de senaste åren. Kunskapen om effekterna av elektromagnetisk strålning är dock varken fullständig eller entydig. Sammantaget bedöms dock målet som möjligt att nå om man kan få människor att minska sin exponering för UV- strålning, både från solen och solarier.

Informationskampanj "Radon i vatten"

Aktiviteten ej påbörjad

Information om säkra solvanor

Målet anses som genomfört och drivs i den dagliga verksamheten.

Vetlanda kommunen har genom miljö- och byggförvaltningen tillsyn över solarier och ser då till att ett informationsblad om risken med att sola i solarier finns uppsatt.

Tillgänglighet till skugga i offentliga miljöer

Målet anses som genomfört och drivs i dagliga verksamheten.

Vid framtagandet av nya planer beaktar kommunen behovet av tillgång till skugga i offentliga miljöer. I förskolan finns riktlinjer om att barnen ska använda skydd mot sol vid utevistelse i stark sol. I skolan sker också information om strålning från mobiltelefoner.

Barnmiljörom

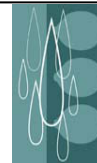
Ingen åtgärd redovisad

Övrigt

Uttjänta brandvarnare samlas in för omhändertagande på ett miljöriktigt sätt. Ingen enskild statistik förs över insamling av just brandvarnare men det pågår ett ständigt arbete med att få folk att sortera rätt.

Bara naturlig försurning

Utsläpp av svaveldioxid från förbränning av olja och kol i de europeiska länderna är den främsta orsaken till försurning av mark och vatten i Sverige. Även kväveoxider från transporter, speciellt internationell sjöfart, bidrar i hög grad till försurningen. Skogens bidrag till försurningen påverkas framför allt av att man tar ut GROT (grenar och toppar). Askåterföring bör därför ske för att återfå ett kretslopp i skogen. Trots omfattande utsläppsminskningar de senaste åren, främst på grund av minskningen av oljeanvändning för energiproduktion och transporter, kommer målet inte att nås i tid.

Målområdets syfte är delvis uppfyllt, önskvärt om större del askåterföring kunde användas i skogsbruket eftersom det är det som förordas i första hand. Vi bör verka för att aska till större del sprids på skogsmark istället för att återanvändas som täckningsmaterial till deponier.

Egna mål i verksamheten

Beroende på kvalitén på askan förordas miljö- och byggförvaltningen i första hand återföring till skogsmark och därefter annan återvinning eller återanvändning. Vid ordinarie tillsyn av förbränningsanläggningar har miljö- och byggförvaltningen granskat hur förbränningsanläggningars aska har utnyttjats. Aska från förbränningsanläggningar som finns i kommunen har återanvänts som botten- respektive sluttäckningsmaterial på deponi. Kontroll av omhändertagande av aska har skett vid tillsyn. På grund av behov av aska för botten- respektive sluttäckningsmaterial på den närliggande deponin väljer förbränningsanläggningarna detta alternativ. I Vetlanda kommun har kalkningsverksamheten pågått sedan början av 1980-talet. Under 2012 spreds ca 250 ton kalk ut med båt och helikopter. Kalkningen utvärderas och följs upp av ett effektuppföljningsprogram varje år i samarbete med länsstyrelsen. Man kan dock se en återhämtningsfas beroende på minskade svavelutsläpp vilket inneburit att kalkdoserna kunnat minskas successivt de senaste åren. Men det är viktigt att noga följa upp effekterna och i ett flertal sjöar kvarstår behovet av kalk under många år framöver.

Ingen övergödning

För höga halter av kväve och fosfor i mark eller i vatten leder till övergödning. De största utsläppen kommer från diffusa läckage från jordbruket samt utsläpp från kommunala reningsverk och dagvatten. En betydande del kommer också från skogsbruk, massaindusti och enskilda avlopp. Övergödningen orsakar bland annat algblomning i hav, sjöar och vattendrag. Växtligheten förändras och grundvattnet får höga nitrathalter. På regional nivå kan delmålen gällande minskning av fosfor- kväveutsläpp nås genom kommande arbete med vattenförvaltning. Nationellt bedöms målet inte möjligt att nå då Sverige påverkas mycket av nedfall av kväve från luft, främst från internationell sjöfart.

Minska mängden inläckage av ovidkommande vatten och investeringsplaner kopplade till saneringsplaner

I Vetlanda kommun anses arbetet påbörjat men inte klart.

Utredning vid misstänka övergödningsobjekt

Se dagvattenstrategi.

Dagvattenstrategi

Målet anses som uppfyllt och genomförs i den dagliga verksamheten.

I Vetlanda kommun finns en vattengrupp som fångar upp och är drivande i frågeställningar kring vatten (yt-, grund och dagvatten). Samtliga berörda förvaltningar och kommunala bolag samt Emåförbundet är representerade i vattengruppen. Emåförbundet utgör även vattenråd enligt vattendirektivet för Emåns avrinningsområde. Mörrumsåns vattenförbund utgör vattenråd för Mörrumsåns avrinningsområde. I kommunens översiktsplan finns en dagvattenstrategi. Utsläpp av renat industriellt processavloppsvatten till yt-, grund- och dagvatten regleras i kommunens anslutningspolicy och i beslut rörande tillstånd och anmälan enligt miljöbalken. Enligt Vattendirektivet för Södra Östersjöns vattendistrikt ska kommunerna inventera enskilda avlopp för att kunna ställa krav på hög skyddsnivå där det är motiverat utifrån vattenförekomstens status. Miljö- och byggförvaltningen har beviljats LOVA-bidrag för inventering av enskilda avlopp inom Emåns avrinningsområde. Syftet med projektet är, förutom Vattendirektivets krav att minska övergödningsavloppet av våra vatten, att minska risken för spridning av smittämnen och andra föroreningar till bad- och dricksvatten. Inventeringen har genomförts av projektanställda inventerare sommardag 2011 och 2012. Målet var att minst 1 200 fastigheter skulle inventeras under denna period. Under 2011 inventerades 670 fastigheter. Under 2012 inventerades ca 980 enskilda avlopp. Områden med större bebyggelse och närhet till känsliga vattenförekomster har prioriterats. Cirka 50 % av de inventerade fastigheterna har bristfälliga avloppsanläggningar. Under början av 2013 kommer berörda fastighetsägare meddelas förbud att släppa ut avloppsvatten från fastighet med bristfällig avloppsanläggning. Miljö- och byggnämnden har antagit en åtgärdsplan som stöd vid bedömning av tidpunkt för förbudens ikraftträdande.

Inom projektet har inventerats avlopp och cisterner inom vattenskyddsområden.

Under 2012 har miljö- och byggnämnden fattat 113 st beslut om nya eller ändrade avloppsanordningar i kommunen.

Tillsyn på lantbruk sker kontinuerligt gällande gödsellagring, gödselspridning och kemikalieanvändning. Under året har 45 lantbruk besökts.

Vetab AB arbetar kontinuerligt med att förbättra vår lakvattenhantering. Under 2012 har vi genomfört en utredning för att skaffa oss bättre kunskap om dagvattnet på Flishult.

Utbyggnad av VA i omvandlingsområden. Sandlandet-Byaberg skall kopplas på till kommunalt VA. Se även giftfri miljö "överföringsledningar"!!

Dagvattengrupper bildas i länet

Ej uppföljt av länsstyrelsen. Se dagvattenstrategi ovan.

Kommunövergripande avloppsplan

Målet anses som genomfört mer än halvvägs.

Levande sjöar och vattendrag

Sjöar och vattendrag är viktiga för den biologiska mångfalden. I vissa områden behöver vattenmiljöer skyddas från strandnära byggande, vattenreglering samt jord- och skogsbruk. Skyddsvärda vattendrag som redan är påverkade ska restaureras. Ytvattentäkter som försörjer mer än 50 personer eller distribuerar mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt ska ha skyddsbestämmelser. Målet bedöms möjligt att nå om ytterligare skyddsområden inrättas

Utbildning av entreprenörer i miljöhänsyn vid grävarbeten som påverkar vattenmiljöer.

Inget underlag redovisat

Restaurering av vattendrag enligt framtagna planer

Vetlanda kommun ingår i en styrgrupp som upprättats tillsammans med länsstyrelsen och Emåförbundet där man tillsammans planerar och finner finansiering åtgärdsarbetet. Under året har lekbottnar för öring skapats med hjälp av helikopter i Sällevadsån inom naturreservatet. Restaurering av lek- och uppväxtplatser för öring har skett i Emån, Illharjen och Strömmahult, där även åtgärder för att förbättra fiskvandring genomförts. I Gnyltån har två vägtrummor bytts ut för att få till bättre passagemöjligheterna för akvatisk fauna. Även åtgärder vid en vägtromma i Vetlandabäcken har utförts. Projekteringar av ett flertal åtgärder har genomförts i Lillån Kvillsfors. Mycket av arbetet sker i Emåförbundets regi. Kommunens naturvårdsprojekt, Vetlandabäcken - Levande vatten har arbetet fortsatt med Mogärdeskolans projekt, vattengrupp på elevens valtid där ett 20-tal elever under ledning av engagerade lärare har lärt sig mera om vatten och själva fått restaurera en strömsträcka genom att skotta leksten och rulla i större stenar. Mogärdeskolans årligt återkommande Emådag för alla elver i år 7 och 8 har genomförts, där eleverna lär sig mera om vattnet och dess kretslopp i naturen och i samhället. Detta fina arbete uppmärksammades genom att Mogärdeskolan tilldelades Emåförbundets vattenvårdspris, Vattendroppen 2012. Även Bäcksedaskolan har haft en vattendag vid Emån och fått lära sig mera om djuren och vikten av bra vattenkvalitet. Medverkande är Emåförbundet. Uppföljande elfiskeundersökningar har genomförts i Emån vid Illharjen, Vetlandabäcken, Solgenån och Strömmahult.

Slamtransporter ska minska

Inget underlag redovisat

Körskadors effekt på vattenmiljöer ska minska

Inget underlag redovisat

Grundvatten av god kvalitet

För att skydda grundvattnet från föroreningar och exploatering ska skyddsområden inrättas för vattenförekomster för nuvarande och framtida vattenförsörjning. Enligt vattendirektivet gäller det främst vattenförekomster som ger mer än 10 m³ per dygn i genomsnitt eller betjänar mer än 50 personer. Användning av mark och vatten får inte medföra negativa förändringar i grundvattennivåerna. Kommande åtgärdsprogram i Vattendirektivet kommer att betyda mycket för möjligheten att uppnå målet

Upprättat och beslutat om vattenförsörjningsplan senast 2013.

Målet anses uppfyllt och vid länsstyrelsens uppföljning hösten 2012. Nytt vattendirektiv är på gång.

Reviderade vattenskyddsområden för större vattentäkter

Genomfört mer än halvvägs

Vattenskyddsområden för samtliga allmänna vattentäkter

Genomfört mer än halvvägs

Lokala miljö- & hälsoskyddsföreskrifter för större enskilda vattentäkter

Till huvuddel genomfört.

Reservvattenförsörjning

Genomfört och är en del av den löpande verksamheten.

Infokampanjer fastighetsägare med enskilt V/A

Vid avloppsinventeringen har samtliga fastighetsägare informerat om vattenskyddsområden.

Tillämpa SGU's råd för energibrunnar

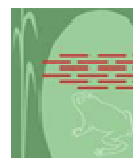
Genomfört och är en del av den löpande verksamheten.

Eget mål - Uppföljning av påverkan på tätortsnära grundvatten

Två viktiga bestämmelser i skyddsföreskrifterna för flera av vattentäkterna gällande enskilda avlopp och cisterner trädde i kraft under 2012. Det innebar att det blev förbjudet med utsläpp av avloppsvatten med avledning till mark eller vatten i primär skyddszon samt att cisterner med diesel eller eldningsolja som står utomhus måste förses med sekundärt skydd. Reningsgraden för enskilda avlopp inom sekundär skyddszon måste uppfylla kraven på hög skyddsnivå. Under 2012 har miljö- och byggförvaltningen, i samband med övrig avloppsinventering i kommunen, inventerat enskilda avlopp och cisterner med brandfarlig vara inom 5 av kommunens vattenskyddsområden. I samband med inventeringen har en information om vattenskyddsområdet gått ut till samtliga fastighetsägare. Informationen samordnades med VETAB. Under 2013 kommer man att gå vidare med de fastigheter som inte uppfyller kraven. Uppföljningen visar fortsatt påverkan från mjukgörare i plaster på tätortsnära grundvatten. (Koppling till miljömålet ingen övergödning och giftfri miljö) Vetab AB har som mål att motverka att lakvatten läcker ut i omgivningen och förorenar grundvattnet. Kontrollprogram innehållande vattenprovtagning i syfte att övervaka grundvattnet i omgivning finns sedan tidigare upprättat och har följts även under 2012. En tidigare pågående utredning angående grundvattnet har fortsatt även under 2012 med hjälp av extern konsult. Under 2012 har även utredningar genomförts för att detektera grundvattennivån i deponierna.

Myllrande våtmarker

Sedan början av 1800- talet har ca 3 miljoner hektar våtmark försvunnit genom torrläggning eller annan exploatering. Ett stort antal växter och djur är beroende av våtmarker. Regeringen har avsatt pengar till länsstyrelserna för att återskapa och återställa våtmarker. Naturvårdsverket har upprättat en plan, Myrskyddsplanen, för att möjliggöra skydd för myrar. För att nå målet måste fler myrar skyddas och nya skogsvägar byggas på ett sådant sätt att de inte skadar våtmarkerna

Information om samråd vid anläggande av skogsväg.

Genomfört och är den del av den dagliga verksamheten

Guidning på våtmark.

Genomfört och är den del av den dagliga verksamheten

Levande skogar

Klimatförändringen ökar samhällets behov av förnyelsebar råvara vilket leder till ökad avverkning och uttag av grenar, toppar och stubbar. Detta leder till en långsam förurning och utarmning i marken. Näringsförluster kan kompenseras med askåterföring, ibland i kombination med kvävegödsling, vilket bör göras inom en trädgeneration. För att värna den biologiska mångfalden ska mängden död ved, gammal skog och äldre lövrik skog öka, vilket också sker. Skogsbruk kan även skada forn- och kulturlämningar, främst vid markberedning. Andelen skyddad skogsmark är ännu inte tillräcklig och hänsyn till forn- och kulturlämningar tas inte i tillräcklig omfattning för att målet ska nås.

Skogar med höga sociala värden - ökad information och dialog.

Målet är genomfört och är en del av den dagliga verksamheten.

Öka arealen skyddad skog

Ej påbörjat.

Ett rikt odlingslandskap

Jordbruket har förändrats och det bedrivs allt mer intensiv odling i slättbygderna medan jordbruksmarken i skogs- och mellanbygderna hotas av igenväxning. Detta påverkar även mångfalden av byggnader och bebyggelsemiljöer. De natur- och kulturvärden, såsom småbiotoper och landskapselement, som är knutna till odlingslandskapet kräver kontinuerlig skötsel. Även de svenska husdjursraserna är en del av vårt kulturarv och måste bevaras eftersom de bär på unika egenskaper som de mer förädlade raserna förlorat. Jordbrukspolitikens framtida utformning kommer starkt att påverka om målet kommer att nås.

Vägar för biologisk mångfald och bevarande av kulturvärden.

Ingen redovisning gjord

Ett rikt växt- och djurliv

Omläggningen av jord- och skogsbruket under det senaste seklet avspeglar sig i vilka arter som blivit vanligare och vilka som har blivit sällsynta. Det finns många kopplingar till övriga miljömål. Att målet inte kommer att nås beror delvis på att djur och växters utbredning och förekomst påverkas av långsamma biologiska processer.

Bidragslista

Ingen redovisning gjord.

Skötsel av skyddade områden

Ingen redovisning gjord.

Inventering av träd i tätorter

Ingen redovisning gjord.

Övrigt

Livsmedelskontroll - Redlighet på restauranger och pizzerior

Varje år deltar vi i ett länsprojekt. Vad som ingår i projektet beslutas tillsammans av länsgruppen. År 2012 handlade projektet om redlighet på restaurang och pizzerior. Varje kommun skulle besöka minst 5 ställen och undersöka menyernas överensstämmande med vad som serveras. I projektet ingick produkterna rödspätta, krabba, oxfilé, fetaost och parmaskinka. Vetlanda kommun utökade projektet med att besöka alla restauranger och pizzerior i kommunen samt att även jämföra parmesanost och lövbiff.

Resultat.

Antal besökta verksamheter: 27

Rödspätta: 10 har med på menyn, 9 av dessa serverar rödspätta. Den 10:e serverade stillahavsspättafilé

Krabba: 3 har med på menyn, alla tre serverar något annat än krabba.

Oxfilé: 13 har med på menyn, 9 av dessa serverar oxfilé, 2 kunde ej styrka vad de serverade och 2 serverade bogrulle av nöt istället.

Fetaost: 8 har med på menyn, 3 av dessa serverar fetaost, 2 kunde ej styrka vad de serverade och 3 serverade något annat än fetaost.

Parmaskinka: 3 har med på menyn, 1 serverade parmaskinka, de andra 2 serverade något annat.

Parmesanost: 2 har med på menyn, 1 kunde inte styrka vad den serverade och 1 serverade något annat.

Lövbiff: 7 har med på menyn, 6 serverade lövbiff och 1 kunde inte styrka vad den serverade.